

Bilagor

1. Proteinskifte
2. Energieffektiviseringsfond
3. Hemleverans av varor
4. Kommunikation på fordon

1. Proteinskifte, utkast

Som stöd till kriteriepunkt 2.3.1 (Butiken arbetar för att öka försäljningen av vegetariska proteiner) tillhandahåller Bra Miljöval en bilaga med förslag till definition och handlingsplan för butiker.

Detta är ett utkast till bilaga och vi tar gärna emot förslag på hur bilagan kan utvecklas och tips på hur butiker framgångsrikt kan arbeta för ett proteinskifte.

Ur kriterierna:

- 2.3.1 Butiken arbetar för att öka försäljningen av vegetariska proteiner genom att
- definiera vilka produkter i butiken som ingår i kategorin vegetariskt protein
  - varje år sätta ett mål för försäljningsökning av vegetariskt protein
  - varje år göra en handlingsplan för hur målet ska nås

Butiken definierar vegetariskt protein vid ansökan.

Hur definiera

I arbetet med att öka försäljningen av vegetariska proteiner behöver butiken mäta hur mycket som säljs. Därför är det viktigt att tidigt definiera vad som räknas som vegetariskt protein. Det är upp till butiken att definiera detta då utgångsläget försäljningsmässigt, och butikens kundgrupp, kan göra att olika definitioner passar olika butiker.

Livsmedelsverket definierar vegetarisk mat som vegansk mat, alltså inget innehåll från djurriket. Många är dock lakto-ovo vegetarianer vilket innebär att de äter mjölkprodukter och ägg. Om ni vill kan ni inkludera lakto-ovo vegetariska produkter i er definition och mätning av vegetariska proteiner. På en produkts förpackning måste det stå t ex ovo-vegetarisk om den innehåller ägg.

Två förslag på definitioner:

Vegetariskt/vegan

Produkterna innehåller enbart ingredienser från växtriket och bidrar med protein till en måltid. Exempel på produkter: torkade baljväxter (ex bönor, linser och kikärter), konserverade baljväxter, färdigrätter, tofu, tempeh, halvfabrikat som färs, bollar, falafel, biffar, korv och pålägg.

Produkterna kan vara färska, torkade, kyllda, konserverade eller frysta.

Lakto-ovo vegetariskt

Produkterna innehåller ingredienser från växtriket inklusive mjölkprodukter och ägg och bidrar med protein till en måltid. Utöver de veganska produkterna ovan räknas också exempelvis halloumiost och halvfabrikat som innehåller ägg och mjölkprodukter (ex filéer som innehåller ägg och biffar med fetaost i).

Produkterna kan vara färska, torkade, kyllda, konserverade eller frysta.

Hur sätta mål

Det årliga målet för försäljningsökning ska vara mätbart och kan till exempel uttryckas som procentuell ökning av försäljningsvärdet inom kategorin vegetariska proteiner.

Hur göra handlingsplan

Förslag på åtgärder att tidsätta i handlingsplan. Butiken:

1. definierar vad som räknas som vegetariskt protein
2. listar de vegetariska produkter som erbjuds idag, listan kompletteras vid utökat sortiment
3. breddar sitt sortiment av vegetariskt protein. Metoder för att välja vad som ska köpas in kan vara: fråga kunderna vad de skulle vilja prova (exempelvis via facebook) och undersöka vilka produkter som säljer bra i andra butiker
4. arbetar för att öka försäljningen genom exempelvis recept, priskampanjer, synliggörande av produkterna på gavlar och andra attraktiva platser, demo av nya och befintliga vegetariska produkter

Tips!

Placera vegobollarna bredvid köttbullarna! Experiment i butik har visat att vegetariska alternativ som placeras tillsammans med motsvarande animaliska protein gör att försäljningen av det vegetariska ökar.

2. Energieffektiviseringsfond

Projekt som leder till att minska energibehovet i exempelvis en butik kan få stöd ur Naturskyddsforeningens Energieffektiviseringsfond.

Några exempel på projekt som går att ansöka för

- Byta belysning till exempelvis LED och moderna lysrör, särskilt i frysrum, frysdiskar och andra kalla utrymmen
- System för att återanvända värmen i ventilationen
- Effektivare kylar och frysar, bättre teknik samt dörrar och lock

Stöd kan beviljas för konkreta åtgärder, t ex en teknisk åtgärd, men inte till energirådgivning. Det vanligaste är att fonden kan stötta med upp till en tredjedel av kostnaden för investeringen. För att kunna få del av fondpengarna behöver energibesparingen vara mätbar. I ansökan till fonden ska en bedömning av energibesparingen göras, och efter att åtgärden utförs ska utfallet rapporteras till Naturskyddsforeningen.

Om Energieffektiviseringsfonden

Alla företag som säljer el märkt Bra Miljöval betalar in pengar till Energieffektiviseringsfonden. Fonden finansierar projekt som minskar energianvändningen i bostäder, industrier eller andra lokaler. Fonden fokuserar på minskad energianvändning, och ger inte stöd till exempelvis byte av uppvärmningsmetod utan att energianvändningen minskar.

Ansökan <https://www.naturskyddsforeningen.se/bra-miljoval/miljofond>

För mer information om fonden, kontakta handläggare på Bra Miljöval.

4. Kommunikation på fordon

En Bra Miljöval-märkt butik som erbjuder hemleverans av varor lever upp till antingen punkt 8.2.1 eller 8.2.2 i kriteriedokumentet. Här är riktlinjer vad gäller kommunikationen om miljömärkning på de fordon som levererar varorna hem till kund:

a. Bra Miljöval-märkt butik

Om en butik är märkt med Bra Miljöval men transporten hem till kund inte är Bra Miljöval-märkt (utan lever upp till 8.2.2) kan butikens märkning kommuniceras på fordonet. *Exempelvis: Butik X är märkt med Bra Miljöval.*

b. Bra Miljöval-märkt butik och transport

Om både butiken och transporten hem till kund är märkta med Bra Miljöval (Bra Miljöval Livsmedelsbutik respektive Bra Miljöval Budtransporter) kan båda områdena kommuniceras på fordonet. *Exempelvis: Butik X och transporten är märkta med Bra Miljöval.*

REMISS